

224152 - نامازنى مەخپى ۋە ئاشكارا ئوقۇش توغرىسىدىكى دەلىللهر توغرىسىدا

سۇئال

پېشىن بىلەن ئەسىر نامىزىنى مەخپى ئوقۇش ۋە بامدات، شام ۋە خۇپتەن نامىزىنى ئاشكارا ئوقۇش توغرىسىدا قۇرئان-ھەدىستە قانداق دەلىللهر بار؟ بۇ ھەقتە چۈشەنچە بېرىشىڭلارنى ئومىد قىلىمەن.

تەپسىلى جاقاپ

بارلىق گۈزەل ماختاشلار ئاللاھملەرنىڭ پەرۋەرىدىگارى ئاللاھقا خاستۇر، پەيغەمبىرىمىز مۇھەممەد ئەلەيھىسسالامغا، ئۇنىڭ ئائىل تاۋابىئاتلىرى ۋە ساھابىلىرىغا ئاللاھ تائالانىڭ رەھمەت سالاملىرى بولسۇن.

سىزنىڭ مۇشۇنداق يۈكسەك ھىممىتىڭىزگە رەھمەت-تەشەككۈر ئېيتىمىز، سىزنىڭ مۇشۇ ياشتا تۇرۇپ قۇرئان ۋە ھەدىستىن بولغان دەلىللهرنى بىلىشكە كۆڭۈل بولگەنلىككىز بىزنى خۇرسەن قىلىدۇ، ئاللاھ تائالادىن سىزگە مەنپەئەتلىك ئىلىم ئاتا قىلىشىنى سورايمىز.

ئاللاھ تائالا بىزنى پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامغا ئەگىشىش ۋە ئىقتىدا قىلىشقا بۇيرىدى، بۇ توغرىدا ئاللاھ تائالا مۇنداق دەيدۇ: لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِي رَسُولِ اللَّهِ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ لِمَنْ كَانَ يَرْجُو اللَّهَ وَالْيَوْمَ الْآخِرَ وَذَكَرَ اللَّهَ كَثِيرًا تەرجمىسى: سلەرگە - ئاللاھنى ئاخىرەت كۈنىنى ئومىد قىلغان ۋە ئاللاھنى كۆپ ياد ئەنكەنلەرگە - رەسۇلۇللاھ ئەلۋەتتە ياخشى ئۆلگىدۇر. [سۇرە ئەهزاب 21 ئايەت].

پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام مۇنداق دېگەن: مېنىڭ ناماز ئوقۇغۇنۇمنى كۆرگەندەك ناماز ئوقۇڭلار.

پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام بامدات نامىزىنى، شام ۋە خۇپتەن نامىزىنىڭ ئاۋۇقىلىقى ئىككى رەكتىنى ئۈنلۈك ئوقۇغان، ئۇنىڭدىن باشقى نامازلارنى مەخپى ئوقۇغان.

بەزى نامازلارنى ئۈنلۈك ئوقۇشنى ئىپارىلەيدىغان دەلىللهردىن:

- جۇبەير ئىبنى مۇئىئىم رەزىيەللاھۇئەنھۇ مۇنداق دەيدۇ: مەن پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ شام نامىزىدا تۇر سۈرسىنى ئوقۇغانلىقنى ئاڭلىدىم. [بۇخارى رىۋايتى 735-ھەدىس. مۇسلمۇن رىۋايتى 463-ھەدىس].

- بەرا ئىبنى ئازىپ رەزىيەللاھۇ ئەنھۇدىن رىۋايات قىلىنىدۇكى، ئۇ كىشى: مەن پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ خۇپتەن نامىزىدا ۋەتتىن ۋەززەيتۇنى سۈرسىنى ئوقۇغانلىقنى ئاڭلىدىم، ئۇنىڭ ئاۋازىدىنمۇ چىرايلق بىر كىشىنىڭ ئاۋازىنى ئاڭلىمىدىم دەيدۇ. [بۇخارى رىۋايتى 733-ھەدىس. مۇسلمۇن رىۋايتى 464-ھەدىس].

— ئىبنى ئابباس رەزىيەللەھۇ ئەنھۇدىن بايان قىلىغان جىنلارنىڭ ھازىر بولۇپ پەيغەمبەرئەلەيھىسسالامدىن قۇرئان تىڭشىغانلىقى توغرىسىدىكى ھەدىستە: پەيغەمبەرئەلەيھىسسالام ساھابىلار بىلەن بامدات نامىزى ئوقۇۋاتقاندا، قۇرئاننىڭ ئاۋازىنى ئاڭلىدى ۋە پەيغەمبەرئەلەيھىسسالامنىڭ قىرائىتىنى تىڭشىدى، دېيلگەن. [بۇخارى رىۋايىتى 739-ھەدىس. مۇسلمۇن رىۋايىتى 449-ھەدىس].

يۇقىرىدا بايان قىلىنغان ھەدىسلەر پەيغەمبەرئەلەيھىسسالامنىڭ نامازغا ھازىر بولغان كىشىلەر ئاڭلىغۇدەك دەرىجىدە قىرائەتنى ئۈنلۈك قىلىدىغانلىقىنى بىلدۈرىدى.

پېشىن بىلەن ئەسىر نامىزىدا قىرائەتنى مەخپى قىلىشىدىغانلىقىنى بىلدۈرىدىغان دەلىلەردىن:

خەبىاب رەزىيەللەھۇ ئەنھۇدىن رىۋايەت قىلىنىدۇكى، ئۇ كىشىدىن بىرسى: پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام پېشىن ۋە ئەسىر نامىزىدا قىرائەت قىلامتى؟ دەپ سورىغاندا، ئۇ زات: ھەئى دېگەن، بىز: ئۇنى قانداق بىلتىڭلار؟ دېسەك، ئۇ زات: پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ ساقلىنىڭ ھەركەتلەنگەنلىكىدىن بىلەتتۇق دېدى. [بۇخارى رىۋايىتى 713-ھەدىس].

بۇنىڭدىن شۇ ئوچۇق بولسىدۇكى، قىرائەتنى ئۈنلۈك ئوقۇيدىغان نامازلاردا ئۈنلۈك ئوقۇش ۋە مەخپى ئوقۇيدىغان مەخپى ئوقۇش ھەققەتەن پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ سۈننتى بولۇپ، بارلىق مۇسۇلمانلار بۇ ھۆكۈمگە بىرلىككە كەلگەن.

ئېبۇ ھۇرھىرە رەزىيەللەھۇ ئەنھۇ مۇنداق دەيدۇ: نامازنىڭ ھەر بىر رەكتىدە قىرائەت قىلىنىدۇ. پەيغەمبەرئەلەيھىسسالام بىزگە ئاڭلىتىپ ئۈنلۈك ئوقۇغان نامازلارنى بىزمۇ سىلەرگە ئاڭلىتىپ ئۈنلۈك ئوقۇدۇق، بىزگە ئاڭلاتماي مەخپى ئوقۇغان نامازلارنى بىزمۇ سىلەرگە ئاڭلاتماي مەخپى ئوقۇدۇق. [بۇخارى رىۋايىتى 738-ھەدىس. مۇسلمۇن رىۋايىتى 396-ھەدىس].

ئىمام نەۋەقىي رەھىمەھۇ للاھ مۇنداق دەيدۇ: بامدات نامىزىنىڭ پەرزىدە، شام ۋە خۇپىتەن نامىزىنىڭ ئاۋۇقى ئىككى رەكتىدە، جۇمە نامىزىدا، ئىككى ھېيت نامىزىدا قىرارئەتنى ئۈنلۈك قىلىش سۈننەتتۇر. پېشىن، ئەسىر، شامنىڭ ئۇچىنچى رەكتىدە، خۇپىتەننىڭ كېىنلىكى ئىككى رەكتىدە قىرائەتنى مەخپى قىلىش سۈننەتتۇر. بۇنىڭ ھەممىسى مۇسۇلمانلار بىرلىككە كەلگەن، ئوچوق سەھىھ ھەدىسلەر بىلەن ئىسپاتلانغاندۇر. [ئەلمەجمۇئى شەرھىل مۇھەززەب 3-توم 389-بەت].

ئىبنى قۇدامە رەھىمەھۇ للاھ مۇنداق دەيدۇ: "پېشىن ۋە ئەسىر نامىزىدا قىرائەتنى مەخپى قىلىش، شام ۋە خۇپىتەن نامىزىنىڭ ئاۋۇقى ئىككى رەكتىدە ۋە بامدات نامىزىنىڭ پەرزىدە قىرائەتنى ئۈنلۈك قىلىش سۈننەتتۇر. بۇنىڭ ئاساسى، پەيغەمبەرئەلەيھىسسالامنىڭ شۇنداق قىلغانلىقىدۇر. پەيغەمبەرئەلەيھىسسالامنىڭ شۇنداق قىلغانلىقى توغرىسىدىكى دەلىلەرنى ئىلگىرىكى سەلەپ ئالىملىرىدىن كېىنلىكى ئالىملار ئېينەن نەقل قىلغان. ئەگەر ناماذا قىرائەتنى مەخپى ئوقۇيدىغان ئورۇنلاردا ئۈنلۈك ئوقۇسا ياكى ئۈنلۈك ئوقۇيدىغان ئورۇنلاردا مەخپى ئوقۇسا نامىزى توغرا بولسىمۇ سۈننەتنى تەرك قىلغان بولىدۇ." [ئەل مۇغنى 2-توم 270-بەت].

بۇ ھەقتە كۆپرەق مەلۇمات ھاسىل قىلىش ئوچۇن 67672-65877-13340 – نومۇرلۇق سوئاللارنىڭ جاۋابىغا قارالسۇن.

ئاللاھ تائالاھ مەمدىن ياخشى بىلگۈچىدۇر.